

Рецензії, інформація

УДК 94(477)

МІНІСТР ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

В. І. Зозуляк, З. В. Зозуляк

*Івано-Франківський національний медичний університет;
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 2; тел. +380 (3422) 2-53-62*

Висвітлено героїчні сторінки історії української медицини, зокрема, військової. Дається характеристика очільнику медичної служби Західно-української народної республіки, подвиг якого присвячено своєму народу. Врятовано сотні і тисячі життів вояків в умовах тотального дефіциту ліків, найпростішого медичного інструментарію та обладнання.

Ключові слова: історія, українська військова медицина, медична допомога.

Героїчні сторінки історії української медицини, а саме, української військової медицини, ще не висвітлені в повному обсязі. Українські лікарі, захисники волі і честі України, не тільки надавали медичну допомогу хворим і пораненим стрільцям, але і брали участь у бойових діях і гинули разом із своїми пацієнтами. Вони зробили свій внесок і у культурно-просвітницьке життя краю, бо не тільки зцілювали тіло, але й шліфували душу, піднімали народ на боротьбу за соціальне та національне визнання.

Визначний діяч національного відродження Іван Куровець жив і творив на початку ХХ століття.

У суспільстві на зламі соціальних структур завжди яскраво на небосхилі спалахують зірки першої величини. Такою зіркою був для утвердження національного духу та високих патріотичних поривань наш земляк, колега за фахом лікар Іван Куровець.

Народився І. Куровець 17 січня 1863 р. у с. Батятичах на Львівщині в сім'ї священика. Гімназійну освіту здобув у Львові. Медицину студіював у Віденському університеті. Ще в студентські роки активно співпрацював з товариством "Січ".

Після закінчення студій розпочинає лікарську практику в м. Калуші. На той час Калуш був невеликим повітовим містечком, де працюва-

ли кустарні соляні промисли, калійне підприємство, дрібні ремісничі майстерні. Медична справа в повіті була занедбана. Час від часу спалахували епідемії.

Крім основної фахової роботи, яка забирала багато часу, д-р І. Куровець бере активну участь у громадському житті краю. Стає активним членом, а згодом головою Української народно-демократичної партії (УНДП), видавцем її двотижневика “Калушський листок”. Член Українського лікарського товариства, він двічі обирається послом до Галицького Краєвого Сейму.

Під час утворення Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР) у 1918 році в уряді Кості Левицького очолює Державну Раду здоров'я.

Щоб уявити собі стан медичної допомоги Краю слід згадати, що багато медичних закладів було зруйновано під час першої світової війни. Крім того, польська адміністрація намагалася всіляко перешкодити здобуттю вищої освіти українськими юнаками; не всі з них мали можливість вчитися у вищих навчальних закладах Праги, Відня, Грацу та ін. Через політичні амбіції лікарі польської національності відмовляли їм у співробітництві. Не вистачало медикаментів та медперсоналу, набули широкого розповсюдження епідемії.

В цих важких умовах д-р І. Куровець розгорнув бурхливу діяльність. Він організовує всі наявні медичні національні кадри в чітку структуру, створює просвітні товариства та організації по всьому краю. Завдяки цьому за короткий час вдалося зліквідувати епідемії, покращити медичне обслуговування як війська Січових Стрільців, так і населення республіки.

Після поразки ЗУНР І. Куровець переїздить до Львова, де разом з лікарем С.Дрималюком бере активну участь у відбудові та організації “Українського народного шпиталю”, а після його смерті стає директором цього шпиталю.

На той час “Український народний шпиталь” був великим центром спеціалізованої медичної допомоги населенню Краю. В клініках шпиталю під керівництвом д-ра І. Куровця здобули фах та стали визначними спеціалістами відомі гінекологи Подолинський та Пелех, хірурги М. Панчишин, Т. Бурачинський, рентгенолог Рудницька-Криштальська, дерматолог Е. Дурделло, лікарі Н. Дзерович, Чайківська-Ляхова, В. Кашубинський, М. Максимонько, Д. Філяс та ін.

У 1918 р. д-ра І. Куровця обирають дійсним членом Наукового товариства імені Шевченка, з 1924 він стає заступником голови лікарської комісії при цьому Товаристві, у 1920 обирається головою УЛТ, згодом стає членом редколегії відновленого медичного часопису “Лікарський вісник”, на сторінках якого публікує низку наукових праць.

Два сини д-ра І. Куровця загинули в часи визвольних змагань за волю України.

Д-р І. Куровець бере активну участь у наукових дослідженнях. Деякі його наукові розробки не втратили актуальності і на теперішній час.

Це – праці “Йод і радій в калуських поташових солях”, “Гостре запалення ендокарду як пошесть”, “Санітарна організація та санітарні відносини за час української влади в ЗУНР” та ін., які були надруковані в “Лікарському віснику”, “Літописі “Червоної Калини” та календарі “Просвіти”.

Помер д-р І. Куровець 18 травня 1983 року у м. Львові, де і похований.

Д-р І. Куровець один з великих суспільних діячів, талановитий організатор медичної служби Галичини, визначний науковець та вихователь національних медичних кадрів.

Світла пам’ять про д-ра І. Куровця вічно житиме в серцях майбутніх поколінь.

**MINISTER OF PUBLIC HEALTH SERVICE
WEST UKRAINIAN PEOPLES REPUBLIK**

V. I. Zozulyak, Z. V. Zozulyak.

*Ivano-Frankivs'k national medical university;
76000, Ivano-Frankivs'k, st. Galich, 2;
ph. +380 (3422) 2-53-62*

The work describes heroic events in the history of Ukrainian medicine, military one in particular. The character of the Head of the West Ukrainian Peoples Republik medical servise is given. Hundreds and thousands of soldiers lives vere saved under conditions of total deficit of medicaments and leack of the simpliest ejuipment.

Key words: *history, Ukrainian military medicine, medical aid.*